

VAJDÁCSKAI REF. EG.
Jel: 2:10.
LELKÉSZI HIVATAL

AZ ALSÓZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1925. ÉVI MÁJUS HÓ 7-IKÉN SÁROSPATAKON
TARTOTT TAVASZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA PÉTER

E.-M.-I LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN

1925.

AZ ALSÓZEMPLÉNI REF. EGYHÁZMEGYE 1925. ÉV MÁJUS
HÓ 7-IKÉN SÁROSPATAKON TARTOTT GYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Kiss Ernő
esperes

Meczner Béla
gondnok

elnöklete alatt:

Máthé Gyula
Janka Károly
Kún Zoltán
Marton János
Sütő Kálmán
Danyi József
Forgács Gyula
papi

Dr. Kiss Sándor
Mezőssy László
Bernáth Aladár
Hodossy Béla
Dr. Asztalos Kálmán
Dr. Meczner Tibor
világi

tanácsbírák.

Janka Péter
Éles István
Hegedűs László
papi

Kovácsy Ferenc
Asztalos Gyula
Hubay Kálmán
világi

jegyzők.

Gecse Lajos egyhm.-i pénztárnok, Dr. Kérészy Sándor és Dr. Szabó Sándor egyhm.-i ügyészek, Pataky Sándor tanügyi biz. lelkészi elnök, Dr. Batta István tanügyi biz. világi elnök, Matusz Mihály, Szily József, Tóth István, Nyitray Károly, Szathmáry Ferenc tanító képviselők.

Bacsokay Károly, Batta János, Bernáth István, Csűry István, Diószeghy Mihály, Farkas Lajos, Győry Kálmán, Halmi Mik-

lós, Horváth István, Igaz József, Kertész István, H. Kiss Géza, Kovács László, Kósa Szabó Pál, Kiss Pál, Körössy György, Molnár László, Móricz István, G. Nagy Béla, Pungur Béla, Szabó Andor, Szőlössy József, Tantó János, Tóth Kálmán, Verebélyi Barna. Verebélyi Dezső lelkészek; Ilosvay Ferenc hitoktató; Bényei József s. lelkész; az alsódobszai egyház képviselőjében Vojtkó Béla tanító és számos érdeklődő.

Igazoltan távol maradtak: Sebeő Gyula világi tanácsbíró, Hézsér Emil, Czike Ferenc, Gyöőr Imre, Göndöcz István lelkészek.

A XC. zsoltár 1. versének eléneklése után :

1/a. Kiss Ernő esperes buzgó imában kéri tanácskozá-sainkra az áldást és zörget a kegyelem ajtaján erőért, sege-delemért és vigasztalásért. — Majd Meczner Béla gondnok üdvözli szeretettel a megjelenteket s

a gyűlést megnyitja.

1/b. Lelkész-főjegyző felolvassván a gyűlést alkotó tagok neveit

a gyűlés megalakúl és *Sebeő Gyula* világi tanácsbíró, *Hézsér Emil*, *Czike Ferenc*, *Gyöőr Imre*, *Göndöcz István* lelkészek távolmaradását igazolja; az indokaik előzetes bejelentése nélkül elmaradt tagokat, úgymint: *Horváth János*, *Kiss Miklós*, *Novák Lajos*, *Sáfár István*, *Szilágyi Géza*, *Szinyéry György* lelkészeket fel hívja, hogy elmaradásukat jelen határozat véte-létől számított 30 napon belül esperes úrnál elfogadhatólag igazolják s amennyiben ezt nem teszik, utasítja esperesét, hogy rájuk 4 korona (ezüst) bírságot rójjon ki.

2. *Dr. Szabó Sándor*, múlt évi őszi közgyűlésünkön megválasztott ügyész

az E. T.-inkben előírt hivatali esküt le-teszi s az elnökség szives üdvözlése után állá-sába beerősíttetik.

3. *Kiss Ernő, Igaz József és Kertész István* állást cserélő lelkészek, *Kovács László, Diószeghy Mihály, Bernáth István* és *G. Nagy Béla* ujonnan választott lelkészek állásaikba való beerősítésüket kérelmezik.

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészi állás-cseréket, — miután azok a E. T. II t.-c. 5. § a alapján az egyházmegyei elnökség által már megerősítették, — a maga részéről szintén tudomásul veszi és jóváhagyja és *Kiss Ernőt* a hernádnémetii, *Igaz Józsefet* a bodroghalászi, *Kertész Istvánt* a báji lelkésziségekbe beerősíti; az újonnan választott lelkészeket, úgymint: *Kovács Lászlót* a makkoshotykai, *Diószeghy Mihályt* az alsódobszai, *Bernáth Istvánt* a vissi, *G. Nagy Bélát* a pácini egyházba ugyancsak beerősíti s Isten gazdag áldását kéri egyházukra és munkáikra.

4. Az ónodi, sóstófalvai, monoki és megyaszói egyházak kéri törvényesen megválasztott tanítóik, illetve tanítónőjük beerősítését és az e. m.-e kebelébe felvételét.

E.-m.-i gyűlés *Bajusz Zoltán* ondi, *Lurcz Árpád* sóstófalvai, *Kiss András* monoki, *Ujváry Katalin* megyaszói tanítónő, illetve tanítókat állásaikba beerősíti, tőlük az E. T.-einkben előírt esküt kiveszi és munkálkodásukra Isten megsegítő kegyelmét kéri.

5. Esperes felolvassa a kebelbeli egyházak 1924. évi állapotát feltüntető következő jelentését:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A vándor, ha útjában magasabb pontra ér, megáll egy-két pillanatra s elmerengve visszatekint a megfutott útra. Jól esik maga-mögött látni a megmászott kapaszkodókat s a fáradságért bőven kárpótol a táj szépsége s hívja tovább új szépségek meglátására, új távolságok megfutására.

Igy vagyunk az időbeli távolságokkal is. Egy-egy dátum megállásra kényszerít s a régmúlt időknek emlékeit varázsolja elénk, vagy a magunk arasznyi életének valamely eseménye mellett állít meg bennünket sírni, vagy nevetni, könnyeinket letörölni, vagy a gyönyörködés sugáiraiban megfürödni, tanulni és megerősödni.

1925 május hava! Egy 250 éves történelmi emlék ragad meg bennünket. 1675 május 7-én egy 30 tagból álló fogoly-csapat érkezett Nápoly városába. Protestáns papok és tanítók voltak, a mi gályarabságra hurcolt őseink. Egyházunk gyászévtizedének leggyászosabb lapja az ő történetük, ha csak emberi szemmel nézzük az ő sorsukban és Anyaszentegyházunk sorsában az uralomra jutott gonoszság tombolását, de hitünk szemével meglátjuk itt is Isten kezének munkáit, az Ő szeretetének nagyságát, gondviselésének gazdagságát s áldásainak kifogyhatatlanságát, ha azokra a romolhatatlan értékekre gondolunk, melyeket bírnak a gályarabok hitében, áldozatában, hithűségök dicső példájában. A reverzális küzdelem, a szektaharc, a burkolt ellenreformáció és nyílt hitellenség korában ehhez a 250 éves forráshoz kell járulni a magyar kálvinista papnak hitet, erőt, kitartást meríteni.

Jöjjünk közelebb újabb dátumokhoz! Régi idők világeseeményeinek eleven színei is elmosódtak, jelen idők mindennapiságának is színt ad az élet. Egy esztendő mult el azóta, hogy utóljára szemlét tartottunk egyházmegyénk élete felett. Terítsük ki ennek az esztendőnek térképét s álljunk meg felette, mint a vándor: megpihenni, sírni, megvigasztalódnival, tanulni, azután tovább az Isten nevében!

Ó, hogy ennek az esztendőnek is vannak fekete színei. Sírató dátumai! 1924 április 1. Két parókia borul gyászba. Sütő Kálmán lelkészársunk leányát, Szabó Andor aráját siratja, mikor *Sütő Margitka* homlokára halotti koszorút fűznek.

1924 május 29. *Csorba Ferenc* pácini lelkész férfikora delén hagyta itt hűséges hitvestársát és az őt rajongásig szerető gyülekezetét. A szív embere volt, a szíven át közeledtek hozzá az emberek, a szíven át ejtette meg a halál is. A munka szerény embere volt. Nem a világnak

épített, hanem a maga lelke örömére s a nagy Isten dicsőségére.

1924 aug. 19. *Orosz Miklós* volt nagyrozvágyi segéd-lelkész váláról veszi le a halál a palásjot s borítja rá vissza szemfedőnek Példás hűségű, alázatos lelkű ifjú volt, vele sok szép reményünk szállt a sírba.

1924 nov. 16. *Kovács József* báji tanító dől fiatalon a halál karjaiba. Sokat küzdött. A harcmezőn ellenséggel, itthon kísértéssel. Ott sebeket kapott a teste, azokból kigyógyult; itt sebeket kapott a lelke, ezek halálosak voltak. Ő már kiszabadult a földi élet és törvény nyügeiből s mi részvételt látjuk hitvesét s kicsinyeit a gyász és gondok nyügeiben.

1924 dec. 10. Ismét egy tekete dátum, melyen a halál két szívet sebez meg azok közül, akiket mi szeretünk, akik minket szeretnek, akik a mi mennyei Atyánknak dolgaiban velünk együtt forgolódnak. Gondnokunk leányát, Bernáth Aladár tanácsbíránk élete párját, drága angyalát veszíti el *Bernáth Aladárné szül. deteki és tengerfalvi Meczner Sarolta* úrnő halálával. A gyermek ragaszkodásával, a munkatárs megbecsülésével az érdemek tiszteletével szeretnénk napsugarassá tenni a mi szeretett gondnok urunk magas élet- és hivatali idejének éveit s szeretnénk a csapásoktól megkímélve látni a teljes élet és munkakedvet igénylő közügyeknek oly hivatott vezérét, mint a Tanácsbíró úr, ámde az Isten nekik szent jogukká magasztosította nemcsak a polgári erényekben való vezetést, hanem a kereszthordozásban, az Isten akaratán való megnyugvásban, a hitben való példaadást is. A kegyelmes Isten adjon nekik elégséges erőt a megpróbáltatások elviselésére.

És most, Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés, tekintsünk más tájak felé. Hallgasson el a sirató ének. Szürke hétköznapi munkájából, ünnepi órák felemelő jelenségeiből hadd álljon elénk egyházmegyénk 1924 évi képe.

Egyházmegyénk gyülekezeteiben az ünnepi és vasárnapi istentisztelet mindenütt rendesen megtartatik s a hívek kellő buzgósággal látogatják a templomot. A hétköznapi istentiszteletek nem örvendenek mindenütt nagy látogatottságnak, de viszont vannak gyülekezetek, amelyekben e tekintetben is példás a hívek buzgósága.

Az úrvacsorával élők száma kielégítő.

A konfirmációra *Karcsán, Lácán, Taktaharkányon* lelkész és tanító, *Taktaszadán* a tanító, egyebült a lelkész készítette elő a növendékeket. A konfirmáció szertartása a templomban, különböző időkben történik. *Báj, Berzék, Bodrogolaszi, Erdőbénye, Nagyrozvágy, Sajóhidvég, Sárospatak* 15 éves korban konfirmál. Ujcsanáros is rálépett erre a helyes útra, de a mostani egyházlátogatóságot már arra kérte, hogy állítsa vissza a régi szokást. Indokolás: a szomszéd faluban is úgy van.

A házasságok kihirdetése és egyházi megáldása minden alkalommal megtörtént.

Szektáriusok vannak a következő helyeken: *Alsó-berecki, Karos, Kesznyéten, Monok, Pácín, Sárospatak, Ujcsanáros, Csobaj* baptisták. *Bodrogolaszi, Nagyrozvágy, Otaszliszka, Sárospatak* millénisták. *Semjén* 1 adventista.

A vasárnapi munkaszünetre nézve *Cigánd* jelenti, hogy példásan megtartják, másutt megtartják, általában úgy látszik, hogy a nyári és szüreti legsürgősebb munkák azok, amelyekben csorbát szenved a vasárnapi munkaszünet megtartása.

Felekezeti sérelemről nem érkezett jelentés. Egyre sűrűbben jelentkeznek azonban panaszok amiatt, hogy István király napján végzett mezei munkáért a járásbíró-ságok tömegesen adnak ki büntető parancsokat. Így többek közt *Sajóhidvégen* és *Semjénben*. A sajtóhidvégieket új ügyészünk dr. Szabó Sándor erélyes fellépésére a szerencsi járásbíró-ság felmentette. Minden lelkésznek figyelmébe ajánlom az 1907 évi konventi jegyzőköny mellékletében megtalálható 1904 évi 3882. sz. kuriai ítéletet, melynek alapján mindenütt keresni kell a jogorvoslatot.

Mint hitelveinkkel ellenkező szokás szörványosan előfordul a temetők kivilágítása.

A szegényekről a legtöbb helyen nem itézményesen, hanem esetről-esetre történik gondoskodás.

A hívek áldozatkészségét 268,708.207 K mint Isten dicsőségére begyűlt adomány s 1,398.069.795 K mint építkezésre fordított összeg dicséri.

A presbitériumok szabályszerűen vannak szervezve s határozataik jegyzőkönyveztetnek.

A presbiterek kötelességeiket általában híven teljesítik. *Alsóberecki* 1 presbiter ellen emel kifogást. *Bodrogkeresztur* szeretné, ha presbiterei buzgóbban látogatnák a templomot.

Egészen különleges a *tállyai* presbitérium ügye, amellyel alább fogok részletesen, külön foglalkozni.

Hernádkakot, *Lukát* utasítani kellett posta és iktató könyv használatba vételére, másutt úgy ezek, mint pecsétek, parókiális könyvtárak, anyakönyvek rendben vannak. Ismét ajánlom minden egyháznak az új vagyoneleltár elkészítését.

Az évi számadások elkészültek s a számvizsgálókhoz elküldettek.

Az egyházi épületek a következő helyeken szorulnak javításra: *Alsóberecki* lelkészlak, *Báj* templom, *Erdőhorváti* tetőzetek, *Hernádkak* templom, *Kenezlő* templom, *Lácza* melléképületek, *Legyesbénye* lelkészlak, *Makkos hotyka* templom, *Páczin* templomkerítés, *Szerencs* lelkészlak, *Tálya* templom és lelkészlak, *Tiszakarád* melléképületek, *Tiszalúc* templom, *Sóstofalva* imaház, *Viss* melléképületek, *Zemplénagárdon* általában sok a javítandó.

Bájon a tanítólakás, *Lukán* a templom, *Sajóhidvégen* a tanítólakás és iskola renoválása előkészülőben.

Az egyházi épületek teljes értékig kevés helyen vannak biztosítva. Kárán tanul a magyar!

Ahol az egyházközségnek ingatlanai vannak, azok többnyire bérlet útján gyümölcsötletnek.

Ahol a telekkönyv nincs rendben, mint *Hernádnémetiben* és *Megyaszón*, ott intézkedtem, hogy az egyház ingatlanai az egyház nevére írassanak. Ahol a hivatalnokok évi fizetése nem folyt be, mint pl. *Hernádnémeti*, *Bodroghalász*, *Bodrogkeresztúr*, ott a lelkész az oka, mert nem tettek eleget azon felhívásomnak, hogy a hátralékosokat november első hetében mutassák ki.

Az egyházközségek tőkepenzeiről, adósságáról, magtáraitól a statisztikai adatok fognak beszámolni.

Az egyházlátogatóság mindenütt megtartotta a pénztár-vizsgálatot s szabálytalanságot nem talált.

Egy pár egyház a kultúradóval és parókiális könyvtári járulékkal még hátralékban van, a pénztár üressége miatt

Tarcal perben áll néhai Géhl János tanító özvegyével, fizetési differenciák miatt. *Sátoraljaújhely* a várossal kántorlak építés ügyében. *Sárospatak* perli Csomós János nem fizető bérlőt, *Páczint* perli Buxbaum Béla az általa megvett földek vagyondézmája erejéig.

Építkezés, vagy nagyobb mérvű renoválás a következő helyeken történt: *Berzéken* iskolaépület, *Bodrogolasi* a lelkészlakot renoválta több, mint 20 millió korona költségen. *Czigánd* az 1923. évben megkezdett templomrenoválást végezte be. Az építkezés mintegy 18 vagón búzába került. 1924 szept. 14-én a Püspök úr jelenlétében nyitottuk meg az örvendező gyülekezet templomát, gyönyörködve a templom ékességében s az azt megtöltő hívek seregének huzgóságában.

Erdőhorváti a templomi székeket újítolta meg, *Golop* templomát, tornyát fedette. Örömmel vehetjük tudomásul, hogy *Karcsa* legendás eredetű szép temploma köré kerítést vont 58,142.000 K költséggel. *Sajóhidvég* parókia és iskolakerítést csináltatott 31 millió költséggel. *Sárospatak* mintegy 80 milliót költött tanítólakás, bérház, parókia és iskola renoválására. *Sátoraljaújhely* templomát renoválta 240 millió K költséggel. *Szerencs* leégett templomát újítolta meg 19,384.700 K és 47 q. búza erejéig. Ugyancsak Szerencs az iskolára 34 milliót költött. *Taktakenéz* iskolát épített 42,332 300 K értékqen. *Taktaszada* a lelkészlakra istállót építtetett. A múlt nyári emlékezetes ciklon által sújtott *Tarcal* példás áldozatkészséggel azonnal kijavíttatta épületeit. *Tiszakarád*, *Tiszaladány*, *Viss* iemplomát javíttatta, *Tiszalúc* nagy gondossággal és célszerű kivitelben felépíttette a lelkészlakást 338,044.000 K költséggel. Jegyezzük fel, hogy ennek mintegy felét *Tántó János* lelkészársunk gyűjtötte amerikai tarulmányútján. *Tállya* tanító lakást javított. El lehet mondani, hogy 1924 az építkezések éve volt

Az áldásos béke, szeretet és egyetértés a jelentések szerint megvan a gyülekezetekben, kivéve *Lukát* és *Tállyát*. Az előbbi helyről jelentik, hogy lelkész és gyülekezet közt

sok a surlódás a díjlevél miatt. Tállyán pedig a presbitériumban támadt egyenetlenség van rossz hatással a gyülekezet életére.

Az egyházmegye statisztikai adatai a következők:

Lélekszám 51 548.

Született 875 fi, 874 nő, összesen 1.749 gyermek, 239 al kevesebb, mint 1923-ban.

Törvényes 1.636, törvénytelen 113,

Konfirmáltatott 423 fi 428 nő, 851, 5 el kevesebb, mint 1923 ban.

Házasságot kötött tiszta pár 348, vegyes 160, összesen 508, 4-el kevesebb a múlt évinél.

Reverzális javunkra 74, kárunkra 40.

Áttért fi 7, nő 10, kitért fi 7, nő 13, veszteség 3.

Meghalt fi 561, nő 708, összesen 1.169, 172 vel több, mint 1923-ban.

Úrvacsorával élők száma 74.966.

Ha a gyülekezetek lélekszámát a születések számával egybevetjük s az eredményt a *Bodrogköz* és *Harangodvidék* párhuzambaállításával összehasonlítjuk, arra a gondolkozóbaejtő tapasztalatra jutunk, hogy a Harangod népe nagyobb lélekszámmal s jobb vagyoni helyzettel kedvezőtlenebb születési statisztikát mutat. Pl. *Lácza* lélekszám 780, születés 37. *Gesztely* l. 794, sz. 19. *Alsódobsza* l. 525, sz. 10. *Karos* l. 500, sz. 19. *Alsó-Felsőberecki* l. 404, sz. 24. *Újcsanános* l. 752, sz. 21. *Nagyrosvány* l. 815, sz. 41. *Taktaszada* l. 931, sz. 35. *Páczin* l. 1.095, sz. 54. *Hernádnémeti* l. 1.155, sz. 31. Végül egy falu és város összehasonlítása: *Sátoraljaújhely* l. 3.200, sz. 74. *Czigánd* l. 33.55, sz. 146

A reverzális mérlegénél *Sátoraljaújhely*, *Szerencs* most is tartják a múlt évi előnyt. *Sárospatakon* javunkra billent a mérleg. 1923 ban volt javunkra 8, kárunkra 19, 1925-ben javunkra 11, kárunkra 5. A tokaji járásban *Prügy* ismét jól áll, *Bodrogkeresztúr*, *Tokaj* ellenben vigyázzon, valamint *Viss* is.

Előfordult olyan eset is, hogy református pap róm. kath. völégényhez adta leányát s nem kért reverzalist. Azzal indokolja, hogy „mint művelt úri emberek“ ezt nem vetették fel, különben sem olvasta sehol, hogy ez feltét-

lenül kötelező. Szerény véleményem szerint az indoklásnak egyik része sem helytálló! Ha tételül állítjuk fel, hogy művelt úri családokban nem illik a születendő gyermekek vallásáról tárgyalni, akkor először is igazságtalanok leszünk híveinkkel szemben, akiktől megkívánjuk, hogy másvallású jegyesöktől reverzalist vegyenek, másodszor pedig rossz példát mutatunk nekik, holott ők legújában szeretik az urak szokásait utánozni; azzal fognak tehát benünket letromfolni, hogy jó családokban nem illik reverzalista beszélni. Igaz, hogy híveinknél utolsó esetekben megelégszünk azzal, hogy ne kössenek meg egyezést, magunkat azonban egy fokkal szigorúbb mérték alá kell állítanunk s ha a másvallású jegyes át nem tér, legalább reverzalist vegyünk tőle.

A gyülekezetek bevétele volt 2,792,032.927 K, 20 dollár, 1.153 q. 18 kg. búza, 136 q. 93 kg. rozs, 9 q. 87 kg. árpa, 27 q. 57 kg. zab, 14.560 liter bor.

Kiadás: 2,614,143.358 K, 1.036 q. 3 kg. búza, 136 q 79 kg. rozs, 9 q. 87 kg. árpa, 22 q. 86 kg. zab, 8.119 liter bor.

Maradvány: 181,286.250 K, 20 dollár, 117 q. 15 kg. búza, 14 kg. rozs, 4 q. 71 kg. zab, 6.441 liter bor.

Túlkiadással *Páczinban* és *Hernádkakon* zárult a számadás, előbbi helyen 2,871.797, utóbbi helyen 524.884 koronával.

Adakozások összege: 268,708.207 kor 2 q. búza, 8 q. tengeri.

Adósságok összege: 57.520,987 korona.

Építkezésre fordított: 1 398,796 korona.

Tökepenzok összege: 137.156,023 korona.

Alapítványok összege: 2 839,261 korona.

Földek értéke: 3.007,190 aranykorona.

Épületek értéke: 3 682,733 aranykorona

Ingóságok értéke: 426,115 aranykorona.

Hasznos jogok értéke: 32,810 aranykorona.

Magtári tőke összege: Búza 198 q 68 kg., Rozs 560 q 47 kg, Árpa 52 q 20 kg., Tengeri 7 q és 84,114 korona.

Mint különös érdeklődésre számot tartó ügyeket a következőket van szerencsém előterjeszteni.

Boárogására kéri közhirdetésre való felvételét. Melegen ajánlom.

Az *alsoberecki* paplaknak a fudamentuma a föld helyett még mindig csak ígéretekben van. A kicsinyek szegények, a nagyok fukarak. A községi jegyző hónapok múlva sem hajtja be az egyházi adót azokon, akik fizethetnének. Kénytelen voltam az Alispán úrhoz fordulni, reméljük, eredménye lesz. De mikor fogjuk már megérteni azt, hogy egy ilyen gyülekezetnek mindnyájan tartoznánk segítségére menni? Mikor ébred fel a lelkiismeretünk, ha magunk között latunk egy paptársunkat, akinek nincs lakása? Feleljenek a nagyobb gyülekezetek, nem érzik a felelősséget kisebb testvérökért? Feleljenek a kulturadót sürgetők, lesz-e egyházkerület, ha nem lesz gyülekezet? Határozatot kérek az Egyházmegyei Közgyűléstől arra nézve, mi módon kíván e sülyedő gyülekezeten segíteni?

Csobaj jelenti a következőket: párbéhrátralékosok kimutatása a községi előljáráshoz letételvén az ottani adóügyi jegyző a zálogolást az újbóri urvacsora előtti héten, a végrehajtást pedig karácsony szombatján eszközölte a csendörök közbejöttével. Lelkész kérte a végrehajtásnak erről az időről való elhalasztását a főszolgabírótól és az előljárástól, de az volt a felelet, hogy erre máskor nem érnek rá. Karácsony első napjára a lelkész takarmányát felgyújtották. A presbitérium annak tudatában, hogy a rosszul megválasztott időben eszközölt végrehajtás háborította fel a kedélyeket, összefüggést lát a végrehajtás és a tűz közt s mint vallássérelmet kéri kezelni ez ügyet. Hibás a lelkész, aki egyik évről a másikra halasztja járulékai beszédését, hibás aki nem fizet kellő időben, az is tény, hogy bűnbánati héten való végrehajtás miatt máskor is hallottam panaszt s gyanut, hogy ez célzatosan történik, de ez mégsem vallássérelem. A magyar falú problémája s a magyar falú intelligenciájának a tragédiája ez. Ne beszéljünk a csobaji esetről, Az az adóügyi jegyző s annak minden felettese ugyanis bebizonyítja nekünk, hogy ők csak kötelességöket teljesítették a betű szerint. Az a baj, hogy a magyar igazgatásban nincs lelkeség, az a baj, hogy a magyar falú intelligenciája most hatalomért, majd népszerűségért verseng egymással, rombolja nyíltan egy-

más tekintélyét, ássa titkon egymásnak a vermet, amelybe egyszer mindnyájunkat papostúl, jegyzöstül, főszolgabóstul behány a saját vakságunk, ha észre nem térünk, ha meg nem gondoljuk, hogy ma nekem. holnap neked!

Legjobb értesülésem szerint különben a baptistákkal kacérkodik Csobajon néhány egyháztag. Ottani lelkésztársunk erejének fogyatkozását érzi, mert káplán után érdeklődött. Javaslom, hogy a belmissziói előadó útján szerezünk tájékozódást afelől, hogy Csobaj lelkigondozásának szükségessége milyen intézkedéseket kíván.

Hernádkak. Az ismeretes Szentimrey-féle ügyet Dr. Kiss Sándor és Janka Péter delegátusok közreműködésével Március 28-án két napi béketárgyalás után békésen elintéztük. Reméljük, hogy ezzel a hernádkaki hétéves háború véget ért.

Satoraljaujhely. A gyülekezet kívánja a korábban szokásba vett nagypénteki urvacsoraosztást. Lelkész ellenzi; kérem a közgyűlés döntését.

Erdőbénye. id. Marton János 82 éves presbiter egy millió koronával váltotta meg adófizetési kötelezettségét. Ugyanitt a többi presbiter a lelkészi javadalmat képező szülő fejlesztésére adakozott szépen jó példaadásul.

Kesznyéten. Ozsváth István és neje 6 millió korona értékű díszes urasztalát adományozott. Ugyanitt a közbirtokosság 10 milliót adományozott a templomra.

Szerencs. A lutheránus egyház 1 millió, a Hangya szövetkezet 10 millió koronát adományozott az egyháznak. Elismeréssel adózunk a jókedvű adakozóknak.

Tiszaluc. Az egyházlátogatóság nagy elismeréssel jegyezte fel Tantó János lelkésznek és Takács László tanítónak a gyülekezeti élet fejlesztésében tanúsított nagy bűzgalmú tevékenységét. Szeretjük és áldjuk a szorgalmas munkásokat.

Taktaharkány. Az Ofb. útján az egyház részére 5, a kántortanító részére 3 hold földet kap.

Báj. Ugyanezen módon a II-ik tanítói állás fenntartására 10 holdat.

Tállya. A presbiterekre vonatkozó egyházlátogatási kérdéseimre a következő feleletet kaptam: „E kérdésekre nézve presbiterium igénylő feleletet adni nem tud, kinyi-

latkoztatják, hogy tagjainak nagyobb része a templomi isentiszteletet nem látogatja s a törvényben előírt kötelességeit a presbitérium tagjai közt támadt nagyrészt személyes ellentétek, másrészt a lelkész személye és működése körül támadt eltérő vélemények miatt teljesíteni nem tudja “

A helyzetet legújabbán a következő eset zavarta fel. Ilomoky Györgyné és Hézser Margitka urnök saját kezdeményezésökből a gyülekezet tagjai közt harangra összegyűjtöttek egy tekintélyes összeget. A presbiterium 1—2 tagja, főként Biró Lajos gondnok kifogásolta a gyűjtést, mert nem a presbitérium kezdeményezésére történt s nem szereztek hozzá belügyminiszteri engedélyt. Ennél a pontnál az ügynek egy mellékhatása sarjadt ki a Biró Lajos és Szücs Kálmán tanító közt kerekedett perben, amellyel bíróságunk fog foglalkozni. Én azon véleményemnek adtam kifejezést, hogy ilyen belkörüen s mintegy alkalomszerűen folytatott gyűjtéshez nem szükséges kormányengedély és felhívtam a gyűjtöket, hogy adják át a presbittériumnak gyűjtésök eredményét és kérjék fel azt a harangakció további lebonyolítására. Ez meg is történt, ámde az említett ellenzők a gyűjtés törvénytelenységét vitatták, mire a lelkész figyelmeztette őket az esperesi útasításra. Erre Biró Lajos és társai azt mondták, hogy ők egy másik esperest kérdeztek meg s az nekik adott igazat, tehát ragaszkodnak a kormányengedélyhez. Ez independes álláspontra az volt a feleletem, hogy viszont egyházhatósági engedély nélkül semmiféle gyűjtéshez nem kérhetnek kormányengedélyt s jelentsék be a gáncsoskodó presbiterek nevét. Erre kissé megszelídült a szilaj presbitérium, s miután felhívtam őket, hogy a presbitérium működésének ellenőrzése végett minden gyűlés jegyzőkönyvét küldjék be hozzám, ennek hatása alatt azok stylusa is kezd javulni s legütölk heterjesztett jegyzőkönyvükben kifejezésre juttatják, hogy talán már felesleges is azok bemutatása.

Ezt az ügyet csak jellemzésül adtam elő, a dolog lényege azonban az, hogy mi történjék a tállyai egyházzal? A dolog elmérgesedésének mindenesetre oka az a szellem, mely betürágással és jogi tételek unos-untalan való boncolgatásával akarja az egyház életét tengetni az evangéliumi

megelevenítő erő helyett. Oka a presbitériumban lábra kapott pártszellem amelynek tüzetől fűtve, szinte gyermekes nyelvöltögetéssel veszekednek egymással. De mindenesetre oka a vezetés hiánya is! Nem voltam és nem vagyok kapható arra, hogy a tályai presbitérium egyes tagjainak tetszéséért statáriális ítélet tartsak a lelkipásztor felett, de az Egyház közérdeke viszont azt követeli, hogy tárgyilagos igazsággal személyi érzékenységre való tekintet nélkül vágjuk útját egy gyülekezet züllésének. Azon esetek egyikével állunk szemben amelyeknél az élet magas koráig nem kíséri az embert a Hindenburg életereje. És ez nem az ember bűne, hanem az isteni akarat műve, Istennek pedig mi engedelmeskedni tartozunk. *Hézszer Emil* munkálkodása túlterjedt a tályai egyház határára. Az ő kiválóságának jeleit egyházmegyei jegyzőkönyveink is őrzik. Egyházközsége ebben a hónapban készül az ő 40 éves lelkészi működéséről megemlékezni, mi pedig ajándékozunk meg őt azzal, hogy érdemei elismerése mellett megállapítjuk káplántartási jogosultságát.

Ily előfeltétel után a presbitériumot csak méltóztassék rábízni. Remélem, hogy sikerülni fog magamat velök esperesül elismertetni.

Ezekután egy pár közérdekű kérdésre legyen szabad felhívni a Közgyűlés figyelmét Utóbbi időben egyre nagyobb tért hódít az a szokás, hogy a lelkész beiktatását költséges lakomával, zajos mulatsággal köti össze a gyülekezet. Nem is szólva azokról a felesleges költségekről, amiket ezek akár a lelkésznek, akár az egyháznak okoznak, az elvilágiasodásnak ezeket a jeleit nem nézhetjük jó szemmel. Volt olyan lelkész, aki a költségektől való félelmében addig halasztgatta beiktatását, míg minden külső pompa szigorú eltiltásával, fegyelmi eljárás terhe alatt kellett beiktatását elrendelni. Kérem ez ügyben a Közgyűlés állásfoglalását.

Felhívom lelkésztársaim figyelmét az egyházi adóról szóló törvénycikk azon rendelkezésére, hogy a külbirtokosok a reájok kivetett adó összegéről a kivetés alkalmával értesítendőek. Úgy tapasztaltam ugyanis, hogy ennek elmulasztása épen egyházunk intelligens birtokos tagjainak támogatást sajnálatos összeütközéseket.

Ismeretes a Nt. Egyházmegyei Közgyűlés előtt a tanítóképző intézet átvételének az egyházi közvéleményt nagyban foglalkoztató ügye, mely a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés tárgysorozatán bizonyára szerepelni fog. Lehetetlenségnek tartom, hogy ott mintegy ötletszerűen, egyéni tetszéseink szerint nyilvánítsunk véleményt, annál inkább, mert a kultúradó és iskolapolitikánk revíziója nélkül aligha tud az egyházkerület közmegnyugvást keltő határozatot hozni. Kérjük a közgyűlés útasítását a kövendő irányelvekre nézve.

Végül legyen szabad személyes esperesi munkámról beszámolni. A múlt tavaszi Közgyűlés óta résztvettem 1 lelkészbeiktatáson, 1 templomszentelésen, 2 békítő tárgyaláson, 3 különféle bizottsági tárgyaláson, 5 harangszentelésen, 4 vallásos estélyen, 3 esetben tartottam különleges egyházlátogatást, 6 esetben szálltam ki függő kérdések elintézésére, résztvettem az alsóborsodi egyházmegye jubileumi közgyűlésén, meglátogattam a tályai járás gyűlekezeteit, engem pedig 56 n látogattak meg személyes tárgyalás végett.

Mély tisztelettel kérem jelentésem tudomásul vételét s magamat a Nt. Egyházmegyei Közgyűlés szíves jóindulatába ajánlom.

Egyhm.-i gyűlés a költői szépségű, széles látókörre valló, egyhm.-énk hű képét élénk tükröző, sok örvendetes, de elszomorító jelenséget is feltűntető, nagy gonddal készített esperesi jelentést — melyet jegyzőkönyvében egész terjedelmében kinyomat, — hálás köszönettel fogadja s ahhoz fűzötten a következő határozatokat hozza:

a) Egyhm.-i gyűlés szomorú érzésekkel tekint vissza azokra a sötét dátumokra, amelyek egy-egy sírdomb emelkedése jelzi fájó veszteségeinket és kegyeletos emlékezéssel jegyzi fel jegyzőkönyve lapjain az élete tavaszán, földi boldogsága küszöbénél elhervadt *Sütő Margit*-kának, a szeretet és jóság tiszta derűjét hintő, áldásos munkát kifejtő *Csorba Ferenc* pácini

lelkésznek, a szelid, alázatos, példás hűségű, sok szép reménnyel sírba szállt *Orosz Miklos* nagyrozvágyi s. lelkésznek, a sokat küzdött, kísértések által próbára tett, fiatalon bevégződött élet tulajdonosának *Kovács József* báji tanítónak, továbbá szeretett gondnokunk leányának s egyik tanácsbírónk drága angyalának, az áldott szívű, nemes lelkű, fenkölt szellemű *Bernáth Aladárné*, született *deteki és tengerfalvi Meczner Sarolta* úrnőnek — neveit és őszinte részvéttel osztozik a vesztés családok bánatában. — A Gondviselés kegyelme enyhítse a megboldogultakért vérző szívek fájalmát.

b) Egyhm. i. gyűlés esperesi jelentésből értesülvén arról, hogy a Szentistván-napi mezei munka miatt még mindig zaklatásoknak, sőt büntetéseknek vannak kitéve egyes gyülekezeteinkben egyházunk tagjai, Egyházkerülete útján azon kéréssel fordul Egyetemes Konventhez, hogy az 1914. évi máj. 14 én tartott gyűlésében hozott 52. sz. határozatának első bekezdésében foglaltak hangsúlyozásával keresse meg a m. kir. belügy- és igazságügyi miniszter urakat, hogy illetékes hatóságaikat utasítsák, miszerint a Szentistván napján végzett és más felekezeti egyházi szertartását nem zavaró mezei munkák végzése miatt kihágási eljárást ne indítsanak és emiatt kihágásért ne büntessenek.

A lelkészek figyelmét pedig felhívja az 52/914. sz. konventi határozatra, amely a védelemhez szükséges rendeletek felsorolásával a jogorvoslatra útmutatást ad.

c) Egyhm.-i gyűlés útasítja: *Aisóberecki* (lelkészlak), *Báj* (templom), *Erdőhorvati* (tetőzetek), *Hiernádkak* (templom), *Kenézlő* (templom), *Lácza* (melléképületek), *Legyesbénye* (lelkészlak), *Makkoshotyka* (templom) *Pácin* (templomkerítés), *Szerencs* (lelkészlak), *Tállya* (templom és lelkészlak), *Tiszakarád* (melléképületek),

Tiszaluc (templom), *Sóstófalva* (imaház), *Viss* (melléképületek), *Zemplénagárdi* (templom, kerítés, melléképületek) egyházak presbyteriumait a szükséges javítások és építkezések mielőbbi eszközzésére ;

d) *Bodrogsára* közhirdetésre felvétetik.

e) Egyhm.-i gyűlés mély sajnálkozással hallja a testvéries támogatást nélkülöző, magára hagyatott kicsiny *Alsóberecki*-i egyház évről évre megisméltendő segélykiáltását s a maga részéről is elérkezettnek óhajtana azt az időt, mikor az egyes gyülekezetek az egymás iránti testvéries nagy, kötelességektől indítatva, kinyújtanak az ilyen támogatásra szorúlt egyház után segítő jobbjukat. De ezt a jobb kort ma még csak várni tudjuk és azért ne szünjünk meg folytonosan imádkozni.

Egyhm.-i gyűlés a jelenben 2 módot tart lehetségesnek az Alsó- és Felsőberecki-i egyházak elviselhetetlen terheinek könnyítése érdekében: 1. vagy a lelkész esetleges más elhelyezkedése után a 2 Berecki egyház affilialása; 2. vagy pedig Karos székhellyel kapcsolatosan egy új lelkészség megszervezése, mely utóbbi megoldás tető alá juttatásának megkísérlésére egyhm.-énk esperesének megbízást ad.

f) A *Csöbaj*-i belső bajok szanálása és a baptista veszedelem elhárítására szükséges intézkedések megtétele, útbaigazítások megadása céljából egyhm.-i gyűlés *Forgács Gyula* belmissiói előadót nevezett gyülekezetbe sürgősen kiküldi.

g) Egyhm.-i gyűlés a *saújhelyi* egyház és lelkésze között a Nagypénteki úrvacsoraosztásra vonatkozólag felmerült vitás ügyből folyóan határozatilag kimondja, hogy az olyan gyülekezetekben, ahol eddig is szokásban volt Nagypéntek ünnepén az Úrvacsora kiszolgáltatása, ott ez az uzus továbbra is fentartandó, mert kívánatos, hogy népesebb gyülekezeteinkben

minél több alkalom álljon az úrvacsorázó egyháztagok rendelkezésére.

h) Egyhm.-i gyűlés *Osváth István és neje* kesznyéteni lakosoknak 6 millió kor. értéket kitevő, egyházszeretetüket áldozatos tettel megbizonyító, kegyes adományáért, továbbá a *Kesznyéteni Közbirtokosság* 10 millió kor.-ás támogatásáért a maga részéről is hálás köszönetet mond.

Ugyancsak elismerésének és köszönetének kifejezése mellett jegyzi fel jegyzőkönyve lapjain a *szerencsi lutheránus egyház* 1 milliós és a *szerencsi „Hangya“* szövetkezet 15 milliós adományát, továbbá az erdőbényei egyház presbytereinak segítő támogatását.

i) Egyhm.-i gyűlés esperesi jelentésből hallottak után aggódva néz az egykor jóhírű *Tállya*-i egyház jövődjére elé és megütközéssel értesül a tállyai egyház harangbeszerzési akciójából keletkezett ama nem kívánatos helyzetről, mely a széthúzásnak, a meg nem értésnek szomorú kísérője, keserű gyümölcse. — Esperesének a tállyai ügyekben tett minden intézkedését jóváhagyólag veszi tudomásul.

S hogy a gyűjtési engedély miatt a jövőben semmi disszharmonia ne támadjon, egym.-i gyűlés utasítja az egyházak presbyteriumait, hogy a vármegye területén gyűjtőívek, vagy könyöradomány könyvek útján történő gyűjtésekre a vármegye alispánjától, az ország területén foganatosítandó gyűjtésekre a belügyminiszter úrtól kérjenek engedélyt, minden esetben kikérvén először egyházhatóságaik beleegyezését, illetve engedélyét.

Viszont, ha az előírt formaságok mellőzésével is, egyes lelkes egyháztagok a maguk szent felbuzdulásától indítva bizonyos célra gyűjtött adományaikat az illető presbyteriumoknak átadják, egyháztanácsok elköteleztetnek, hogy az átadott adományokat elfogadva, azok

hűséges kezeléséről és rendeltetési céljára fordításáról egyházuk jól felfogott érdekében gondoskodjanak, mert az esetleg előfordult formai szabálytalanságokért ez esetben őket felelősség úgy sem terhelheti.

j) Egyhm.-i gyűlés *Hézsér Emil* tállyai lelkész, volt egyhm.-i főjegyző és tanácsbíró nagyértékű, gazdag áldásokat termő, egyháza határain túl is széles körre kiterjedő munkálkodását őszinte elismerésének kifejezése mellett örökíti meg a 40-es évforduló határkövénel jegyzőkönyve lapjain és hozzájárul esperese ama javaslatához, hogy a 4 évtized szakadatlan munkája folytán érdemekben megőszült jubiláns részére a káplántartási jogosultság megállapíttassék.

k) Egyhm.-i gyűlés felhívja úgy a beiktató lelkészeket, mint az érdekelt gyülekezetek figyelmét, hogy a lelkészbeiktatások alkalmából a költséges külsőségeket mellőzzék, hanem igyekezzenek inkább bensőségesse tenni ezeket a gyülekezeti ünnepeket és áldozatos szeretetüket nemes célok támogatásával bizonyítsák meg.

6. Egyházkerületi közgyűlésre őszi gyűlésünkig terjedő hatállyal kiküldetnek:

az elnökség mellett, *Kun Zoltán* tanácsbíró, *Gecse Lajos* dékán, *Janka Péter* egyhm. i főjegyző rendes, *Horváth János* tanácsbíró póttagul; világi részről: *ifj. báró Vay Miklós. dr. Meczner Tibor, Sebeő Gyula* tanácsbírák rendes, *Mezőssy László* póttagul.

7. Elnökség jelenti, hogy a bírósági ülés d. e. 11 órakor fog megtartatni.

Tudomásul szolgál.

8. Egyházmegyénk a *sárospataki állami tanítóképző intézet* felszínre került átvételéből kifolyólag szükségét érzi annak, hogy az átvétel ügyében és a *kulturadó* megosztása tekintetében elfoglalt álláspontját leszögezze, ezért a következő határozatot hozza :

Egyhm.-i gyűlés átérzi azt a nagy kötelességet és felelősséget, mely a sárospataki állami képezdének református jellegűvé tétele ügyéből előtte áll. mert tudja, hogy református egyházunk teljes, kívánatos megújhedása, csak egy új lélekkel bíró, új életcélokat kitűző új nemzedéknek az előállása után fog tökéletesen végbemeneni. Épen ezért nagy súlyt kíván helyezni arra, hogy akikre a jövendő lelkeinek, a jövő reménységeinek kialakulása, életformálása bízva van, olyan képezdében végezhesék tanulmányaikat, ahol az erős, öntudatos kálvinista és evangéliumi szellem minél erőteljesebben érvényesül és pedig nemcsak a hívő tanárok képében, hanem tudományos formában és a növendékek igazi református nevelésében. Ilyen intézetnek óhajtja látni a sárospataki tanítóképzőt is, melynek helyi jellege lehetővé tenné a jövendő lelkész és tanító generációk olyan szellemben való együttnevelését, amely nevelésnek elmaradhatatlan eredménye volna: az anyaszentegyház nagy érdekeiért és szent céljaiért való testvéries együttmunkálkodás. A maga részéről tehát nagy örömmel és teljes készséggel vesz részt nevezett állami képezdének reformátussá való tétele szép munkájában s anyagi, segítő támogatását is felajánlja, hogy ez az áldásos terv mielőbb sikerüljön.

Az átvételhez szükséges anyagi erők előteremtésére nézve a progresszív alapú adózást, vagyis a nagyobb terhet bíró, nagyobb saját és református jellegű földbirtokkal rendelkező egyházak erősebb megadóztatását, a kisebb, szegényebb egyházak lehető tehermentesítését tartja

kívánatosnak az önkéntes felajánlások és társadalmi akciók útján előteremteni remélt összegeken kívül. Az egyházak teherviselésének fokozása érdekében szükségesnek látja a felettes egyházi hatóságok hatékony sürgetését és közreműködését az adócsökkentési segélyek valorizálása érdekében, mert ez a valorizáció nagy mértékben növelné egyházaink teherbíróképességét és elősegítené tudományos intézményeink anyagi támogatásának a lehetőségét.

A sárospataki képzőintézet átvételével kapcsolatban egyhm.-i gyűlés egyben kéri Egyházkerületet, hogy a kulturadó megosztási kulcsát vegye revízió alá és abból a jövőben lehetőleg azokat a tanintézeteinket támogassa, segíyezze, amelyeknek fentartásához és továbbfejlesztéséhez elengedhetetlen, egyetemes egyházi érdekek fűződnek.

9. a) Múlt évi tavaszi e. k.-i gyűlés megküldte e. m.-énknek, az egyes egyházközségekkel leendő közlés végett, az Egyetemes Konvent 1924. évi május 28 án 18. sz. 7. pontja alatt hozott következő határozatát: „Az Egyetemes Konvent a Közalapi járulék kulcsát — az országos zsinat utólagos hozzájárulásának fentartása mellett — az 1924. évre az E. T. IV. t.-c. 5. §-ában emeli fel és kimondja, hogy az 1923. évi járulék kivetés 50-es szorzó szám mellett az 1924. évre is érvényes.“

E.-m.-i gyűlés Egyetemes Konventünk szószertint közölt fenti határozatát, jegyzőkönyve útján az összes egyházközségeknek tudomására hozza.

9. b) Ugyancsak múlt évi tavaszi e. ker.-i gyűlés közli az Egyetemes Konvent 112—1923. sz. határozatát, amellyel az Egyetemes Konvent a misszióügyi bizottságot megszüntetve a szórvány gondozás ügyét az egyetemes konventi belmissziói bizottság hatáskörébe utalja át és hasonló intézkedések megtételére felhívja egyházkerületek útján az egyházmegyéket is.

E. m. i. gyűlés az Egyetemes Konvent határozatát tudomásul véve, megállapítja, hogy a misszióügyi-bizottság egyházmegyénkben a belmisszió-bizottság megalakításakor megszűnt és annak minden teendője utóbbi bizottság hatáskörébe utaltatott.

9. c) Ugyancsak múlt évi tavaszi e.-ker.-i gyűlésünk letette egyházmegyénkhez a Tiszántúli egyházkerületnek az egyetemes Konventhez felterjesztett az e.-m. i., e. ker.-i és egyetemes presbiteri értekezletek tartására vonatkozó javaslatát abból a célból, hogy egyházmegyénk e kérdésben elfoglalt álláspontját, véleményét az őszi e.-ker.-i gyűlés elé terjessze fel.

E.-m.-i gyűlés a Tiszántúli egyh. ker. nek a presbiteri értekezletek tartására vonatkozó javaslatát a maga részéről is megvalósítandónak véleményezi, mert a saját próbálkozásából is örvendetesen tapasztalta azt, hogy ezek az értekezletek milyen nagy áldások hordozói. Szolgálják ezek a konferenciák a ref. keresztyén hit és öntudat ébredését és erősítését. megteremtik a személyes kapcsolatot, ápolják a közös ügy és közös cél megharcolására szükséges testvériséget, felszínre hozzák az életnek sokszor elrejtett, drága javait, kicserélik a szív és elme legmélyebb tapasztalatait.

A ma ébredező kálvinista egyháznak új presbiteri típusra van szüksége, mert a jövő presbiteraire az eddiginél sokkal nagyobb és komolyabb feladatok hárúlnak olyan feladatok amelyek megoldására csak mély hitű, áldozatkész, krisztusi jellemű presbiteriek képesek. Az új presbiteri típus nevelésére és kialakítására pedig igen alkalmasak és célravezetők ezek a konferenciák.

Épen ezért presbiteri alapon felépült, ref. egyházunknak meg kell valósítani és állandósítani az ilyen helyes szellemben és céllal vezetett értekezleteket, mert egyházi életünk egész-

séges tovább fejlődéséhez múlhatatlanul szükségesek a hivatásuk magasztosságát átérző prezbitériumok.

9. d) Ugyancsak egyházkerületünk múlt évi tavaszi közgyűlésben hozott határozatával letette az egyházmegyékhez az Egyetemes Konvent 149—1923. sz. határozatában foglalt azon felhívást, hogy az állami és községi elemi iskolai tanítóknak a gyülekezetekben énekvezérül leendő esetleges alkalmaztatása ügyében — tanügyi bizottságaik meghalgtásával — tegyenek véleményes javaslatot.

E. m. i. gyűlés a felhívást azzal adja ki a Tanügyi bizottságnak, hogy véleményes javaslatot őszi e. m. i. gyűlésünk elé terjessze.

9. e) Múlt évi őszi e. ker.-i gyűlés közli egyházmegyénkkel az Egyetemes Konvent 79—1924. sz. következő határozatát: „*a)* A népiskolák épületei rendbe hozassanak, a takarítás kellő időben és módon elvégeztessék és az elnyűtt vagy hiányzó taneszközök, térképek stb. pótoltsanak; *b)* A lelkesek tanítók felhívassanak, hogy a szegény gyermekek ruhával, cipővel, taneszközökkel való ellátása céljából felolvasásokat, előadásokat, gyűjtéseket rendezzenek. *c)* Az iskolai fentartók gondoskodjanak fuvar költségek biztosításával a nagyobb távolságra és más jellegű iskolába járó ref. gyermekek vallásoktatásáról; *d)* Az iskolafentartók a gazdaságtan sikeresebb tanítása érdekében iskolakertek létesítésére törekedjenek.“

E. m. i. gyűlés a 4. pontban foglalt rendelkezések betartására iskolafenntartókat, lelkészeket és tanítókat útasítja; tanügyi bizottsági elnöke útján pedig iskolai körlátogatók figyelmét felhívja, hogy iskolalátogatásaik alkalmával szerezenek meggyőződést arról, miszerint az egyes egyházakban érvényt szereztek-e az Egyetemes Konvent közölt rendelkezéseinek?

9. f) Ugyancsak múlt évi őszi e. ker.-i gyűlés megküldte az egyes egyházmegyéknek azon határozatát, amelyben fel

hívja egyházmegyénket is, hogy azokat az egyházközségeket, amelyek területén polgári leányiskola van buzdítsák arra, hogy ha bár szerény kezdettel is a polgári iskolák körzetében internátusokat állítsanak fel, mert csak így nyerhetnek megnyugtató elhelyezést azon ref. leány növendékek, akiket a szülők ref. szellemű internátus hiján, róm. kath. zárdákba kénytelenek beadni.

E.-m.-i gyűlés e.-kerületünk fenti felhívását jelen határozata útján a sárospataki és sátoraljaujhelyi érdekelt egyháztanácsoknak megküldi azzal, hogy gyűléseiken foglalkozzanak az internátus létesítésének a kérdésével és amennyiben e célra megtudják találni a kellő anyagi fedezetet, ref. szellemű nőnevelésünk nagyfontosságú ügyét a lehetőség szerint igyekezzenek előmozdítani

10. Olvastatott az e.-m.-i belmissziói bizottság következő jegyzőkönyve:

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett Sárospatakon 1925 május hó 6-án az alsözempléni ref. egyházmegye be missziói bizottságának ülésében.

Jelen voltak: Kiss Ernő esperes elnöklete alatt Forgács Gyula, Janka Péter, Marton János, Tantó János, Hodossy Béla ifj. Katona György, Nyitray Károly, vitéz Puskás Lajos, Kovácsy Fereuc bizottsági tagok és Szabó Andor bizottsági jegyző.

1 Elnök a megjelent tagok szíves üdvözlése után a gyűlést megnyitja.

2. Elnök felkéri *Forgács Gyula* előadót, hogy a belmissziói kérdőívek alapján összeállított jelentést tegye meg. Előadó felolvassa a következő jelentést:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Alsözempléni egyházmegyénk területén folyó belmissziói munkáról az egyházlátogatók

által összegyűjtött adatok alapján, jelentésünket az 1924. évről a következőkben foglaljuk össze:

Az adatok 58 anya és fiók egyházra vonatkoznak.

I. *Egyesületekre vonatkozólag*: Az egyházmegye területén van 17 *ifjúsági egyesület*, tízzel több, mint tavaly. Új egyesület szerveztetett: Taktakenézen Cigádon, Semjénben, Rozvágyon, Golopon, Bájon és Farcalon.

Nőegylet 3 volt s 3 van.

Leányegylet 3 volt s 1924 ben létesült Erdőbényén, Sátoraljaújhelyen s így számuk 3-ról 5-re emelkedett.

Temetkezési egylet csak Sátoraljaújhelyen volt, most létesült Sárospatakon is.

Serdülő ifjak, konfirmáltak egyesülete van Erdőbényén és Sátoraljaújhelyen.

Vasárnapi iskola 2 van. Egy Gesztelyen a lelkész felesége vezetése alatt és egy Sárospatakon, ahol a gyermek istentisztelettel kapcsolatban 5 gyülekezeti tag és 5 teológus foglalkozik a gyermekek bibliai előkészítésével.

II. *Az énekkarok* száma is szaporodott. Tolcsván, Sóstófalván, Lácán, Pácinban, Lukán, Karoson, Alsó- és Felsőbereckin, Vajdácskán, Golopon és Mádon jutott tető alá részint az előző évben bejelentett szervezkedés, részben az új kezdeményezés. Csobajban vezető hiányában szünetel a kar. Így 44 gyülekezetben működik énekkar s ez 9 számbeli emelkedést mutat az előző évvel szemben.

III *A felnőtt ifjúság vasárnapi oktatása* 27 helyen folyik. Ez is 5-el több, mint az előző évi. Tekintettel azonban arra, hogy 5 helyen a vasárnap délután működő Levente egyesületnek lelkész vagy tanító a szellemi vezetője, hogy 17 helyen van ifjúsági egyesület, maga a lényeg, hogy t. i. fő lalkoznak az ifjak lelkével, több mint 27 helyen szerepel. A statisztika megfelelő rovata azonban mindenképen üresen marad a következő helyeken: Taktaszada, Berzék, Bodrogsára, Ladány, Csobaj, Halász, Makkoshotyka, Viss, Kenézlő, Karád, Megyaszó, A.-dobsza, Sóstófalva, Újcsanáros, Gesztely, Hernádkak, Pácin, Alsó-Felsőberecki és Mezözombor, összesen 19 helyen.

IV. A vallásos esték tartása elmondhatjuk, hogy általános bevett gyakorlattá lett egyházmegyénkben. Az előző év száma 43-ról 54-re emelkedett azáltal, hogy

újabb 11 gyülekezetben tartattak ilyen esték. E gyülekezetek a következők: Kesznyéten, Bodroghalász, Hernádnémeti, Agárd, Révleányvár, Láca, Monok, Golop, Mezőzombor, Mád és Tály. Lukán ez esték helyét a tél folyamán minden vasárnap tartott háziistentiszteletek foglalják el. Hogy a vallásos esték száma elérje a teljes számot, 3 fiókegyház, Berzék, Bodrogsára és Sima és egyetlen anyaegyház, Karád hiányoznak csupán.

V. *Az írtatterjesztés ügye* legalább a papiroson a legjobban áll a belmissziói munkák között, mert azáltal, hogy Kesznyéten, Berecki és Láca is beállott a sorba, nincs egy gyülekezet sem, ahol ne lenne írtatterjesztés.

VI. *A konfirmáció* emlékkönyv vagy lap osztása szintén általános. A kimutatás megfelelő rovata ugyan üres némely helyen, de meglehetünk arról győződve, hogy ennek nem elvi okai vannak, hanem több helyen, ahol átmenetet tartanak a 14. életkorban történő konfirmációra, a konfirmáció időközben elmaradt.

VII. *Fogyasztási szövetkezet* 46, *hitelszövetkezet* 22 községben van. E kérdésben az adatok igen homályos képet nyújtanak. Az előző évben ugyanis 31 helyen volt a két szövetkezet együtt és csak 11 helyen volt fogyasztási szövetkezet egymagában. Lehetetlen, hogy egy év leforgása alatt ily nagy változások állhattak volna elő.

VIII *Az egyháztagok látogatása* mind az 58 gyülekezetben gyakorlatban van. Néhol csak a beteget keresi fel a lekipásztor, de mégis felkeresi.

IX. Arra a kérdésre, hogy *ahol nincs belmisszió miért nincs*, nincs felelet. És bajos is lenne rá felelni, mert teljesen kiépített belmissziói munka, sajnos, még Egyetemes Egyházunkban sincs, részletek pedig mindenhol vannak, ahol Isten ígéje egyáltalán hirdettetik.

Ezek az imaginárius számok Nsgtiszteletű Bizottság, amelyeket jelentésemben összefoglalok, kétféle okból nem alkalmasak arra, hogy világos képet nyújtsanak egyházmegyénk missziói életéről. Először azért, mert a rovatok, amelyek az egyes munkaágakat elkülönítenék egymástól, némely helyen bizonytalanok. Pl. ha ez van írva: „ifjúsági egyesület az énekkarral kapcsolatban,” vagy: „vasár-

nap délutáni foglalkozás az ifjúsággal, hétköznapon az ifjúsági egyesületben,“ olyan meghatározások, amelyek a számadatok pontosságát kétségessé teszik. Ezért bocsánatot is kérek, ha nem sikerült a számokat teljes pontossággal felsorakoztatnom. Másodszor pedig azért nem nyerhetünk világos képet, mert a számok nem elegendők arra, hogy bepillantást engedjenek a dolgok lényegébe. Az egyesületekről nem tudjuk, hogy hány tagjuk van, miféle munkát végeznek, hogy fejlődtek-e, senyedtek-e? Az énekkarokról nem tudjuk, hogy főcéljukat az Istent dicsérő zsoltárok és himnuszok megkedveltetését mennyiben közelítették meg. A felnőtt ifjúság lelkigondozásának módozatairól — ez a legnehezebb munka — semmit nem tudunk. Általánosan elterjedettségnek örvendő vallásos estélyeink látogatottságáról, a vallásos, a tanító és a szórakoztató elemek miként történt felhasználásáról sem beszélnek a hideg számok. És így vagyunk a többi kérdésekkel is. Nem azt akarjuk mi tudni, hogy hány hitelszövetkezet van, hanem azt, hogy hány olyan hitelszövetkezet van, amely a mienk, amely magyar népünk anyagi boldogulását a mi elveink szerint munkálja.

Két adat van azonban, amit külön ki kell emelnünk. Az egyik dacára annak, hogy a múlt évi egyházmegyei közgyűlés minden egyházra nézve elrendelte, egyedül áll s ez a *nagyrosványi* egyház lelkészének belmissziói jelentése. Ez kimerítő jelentés. Ebből nemcsak számokat láthatunk, hanem életet és pedig gazdag életet, melyben a missziói tevékenység minden ága képviselve van az ígehirdetéstől a fegyelmezés gyakorlásáig s a millenistákkal való küzdelemig. Ezt a jelentést a maga egészében az én jelentésem elé teszem, mint a nulla elé az egyes számjegyet, mert ebből láthatjuk meg, hogy egyházmegyénk misszióval foglalkozó lelkészei mit értenek az egyes munkaágak alatt.

A másik adat *Tállyáról* szól s jelenti, hogy a fogyasztási és hitelszövetkezetekből a római katolikusok kibukatták a reformátusokat. Érdekes lenne tudni, hogy ez csak időleges kisíklás, vagy érett gyümölcs, mely most esett le a fáról?

Már a múlt évi összefoglaló jelentés is éppen amiatt

panaszkodott, ami miatt a jelenlegi s ezért a múlt évi egyházmegyei közgyűlés elhatározta, hogy e célra alkalmasabb kérdőívek nyomtatása iránt kéréssel fordul az Egyetemes Konventhez és elrendelte, hogy az egyes gyülekezetek részletes kérdést készítsenek, amint a nagy rozvági lelkész meg is tette.

Előadó jelentésével kapcsolatban alábbi határozati javaslatokat terjeszti elő:

a) A belmissziói bizottság örömmel értesül az előadó jelentéséből a missziói célokat szolgáló egyesületek, főképp az ifjúsági egyesületek és énekkarok számának emelkedéséről, a vallásos estélyek tartásának és a vallásos iratok terjesztésének szinte általános térhódításáról. Tisztelettel javasolja, hogy az egyh. i. közgyűlés fejezze ki elismerését egyházmegyénk ama lelkészei iránt, akik a missziói alkalmak számbeli és hisszük, lelki növekedését Isten kegyelméből előmozdították.

b) A belmissziói bizottság sajnálattal állapítja meg, hogy az 1924. évi tavaszi egyh. i. közgyűlés 15. sz. határozatában foglalt rendelkezésnek, mely szerint az egyes gyülekezetek missziói tevékenységéről részletes írásbeli jelentést kell tenni, az egy *nagyrozvági* egyház kivételével, a többi egyház, — bizonyára feledékenységéből — nem tett eleget s a belmissziói előadó csupán az egyházlátogatók által összegyűjtött számadatokra volt utalva jelentésének elkészítésénél. Tekintettel azonban arra, hogy a kérdőívek nem megfelelőek s hogy a kívánt részletes jelentés kellő irányítás nélkül nem lenne egyöntetű és felhasználható összefoglaló jelentés készítésére, a belmissziói bizottság tisztelettel javasolja, hogy e kérdés vétessék föl a legközelebbi lelkészértekezlet tárgysorozatába. Sőt ez értekezleten ne csak ez a kérdés, hanem a belmissziói tevékenység tervszerű megkezdésére és folytatására vonatkozó tennivalók elvi és a legsürgősebb részletek gyakorlati kérdése is tárgyalassék. Az értekezlet összehívásával Esperes úr, mint az értekezlet elnöke, a program össze-

állításával a belmissziói bizottság előadója bizattas-
sanak meg.

Belmissziói bizottság előadó értékes és
áttekinthető képet nyújtó jelentését tudom-
másul véve, tett javaslatait elfogadva, azo-
kat határozati erőre emelés végett egyhm.-i
közgyűlés elé terjeszti.

3 Olvastatott *Győry Kálmán* erdőhorváti lelkésznek
1925 április 25 én 26. sz. a. kelt és Esperes úrhoz inté-
zett levele, melyben sürgős intézkedést kér két, névszerint
meg nem nevezett idősebb leány ellen, akik mint bethá-
nisták nem akarják elfoglalni a presbitérium által szá-
mukra kijelölt templomi ülőhelyet, hanem eltiltatván az
általuk bitorolt és asszonyok számára fenntartott ülőhe-
lyekről, azóta, dacára a presbitérium felhívásának, sem
templomba nem jöttek, sem úrasztalához nem járultak.

Forgács Gyula előadja, hogy az egyházlátogatás al-
kalmával a presbitérium úgy nyilatkozott, hogy van a
gyülekezetben 5—6 bethánista, akik gyűléseket tartanak,
bibliát olvasnak, idegen dallamú énekeket énekelnek, sem
bálban, sem lakodalomban részt nem vesznek, de a
templomba és az úrasztalához rendszeren eljárnak. Még
aznap este azonban az ott tartott vallásos estélyen egy
leány szavalt s ezen meghotránkozott az egyház kúratora
azzal az indokolással, hogy ez a leány nem jár a tem-
plomba. Így derült ki, hogy a bethánisták közül két idő-
sebb leány nem jár templomba. *Forgács Gyula* az egy-
házlátogatás után tíz nappal, március 31-én hivatalos
ügyben Erdőhorvátiban lévén elfoglalva, mint belmissziói
előadó megkérte a lelkészt, hívja össze e napon a pres-
bitériumot és a két panaszlott leányt. A leányok megje-
lentek és kérdőre vonattak, hogy miért nem járnak a
templomba és miért nem ülnek a leányok közé, akiknek
helyét a presbitérium még 1911-ben jegyzőkönyvi hatá-
rozattal a templomban kijelölte. A leányok azt válaszolták,
hogy ők kísérletet tettek arra, hogy a leányok padjaiba
üljenek. Mivel azonban a leányok sokan vannak és a
hely kevés, nemcsak ők nem fértek oda, hanem a többi

lányok is egymás ölébe ülve dulakodtak a helyért. Így tehát sem régi helyükön, sem új helyükön nem maradhatván a templomból elmaradtak. Azt is elpanaszolták, hogy tekintettel arra, hogy nem fiatalok, a presbitérium amaz óhaját hogy ők serdülő leányok közé üljenek, magukra nézve sérelmesnek tartják és kérték a presbitériumot, hogy a gyülekezetben a pártában maradt leányokra érvényes szokás szerint az asszonyok közt adjanak ülőhelyet. Ezek meghallgatása után Forgács Gyula a leányokat elbocsátotta és a presbiterekkel értekezvén meghallgatta a bethánisták ellen irányuló panaszokat, amelyekből annyit értett meg, hogy az ottani bethánisták „nem kedvesek a község előtt“ és hogy a presbitérium nincs azzal tisztában, hogy a bibliaolvasás, vagy idegen dallamú énekek éneklése mennyiben egyezik református vallásunk hitelveivel s mennyiben nem? Látván a helyzetet, a lelkész urat és a presbitériumot a következőkre kérte fel:

a) Megvizsgálandó az ottani bethánisták gyűlése, bekérendők az alapszabályok, megnézendők az ott használt könyvek, énekek stb., hogy azok tartalma, illetve az énekek szövege nem ellenkezik-e református egyházunk hitelveivel s egyházunk törvényeivel. Ha úgy találnák, hogy a bethánisták „más vallásúak“ mint ahogy ők gondolják, akkor a legszigorúbb eszközökkel akadályozzák meg, hogy a gyülekezet kebelén belül „más vallás“ s a miénkkel ellenkező vallás gyakoroltassék. A jóváhagyott alapszabályok megerősítés végett az egyházmegyéhez felterjesztendők. Alapszabály nélküli és olyan egyesület működése, amelynek vezetője nem elfogadható, a gyülekezetben nem működhet.

b) A presbitérium vizsgálja meg a két idősebb leány panaszát, vegye tekintetbe, hogy idősebb leányokról van szó és jelöljön ki számukra megfelelő helyet a templomban s erről a leányokat írásban értesítse.

c) A gyülekezetben fegyelmet kell gyakorolni, de ezt körültekintéssel és szeretettel gyakorolja a presbitérium. Bizonyítsa be, hogy több szeretet van benne, mint a bethánistákban.

d) Tekintse a presbitérium ez ügyeket belső ügyeknek, amelyeket kár volt évek hosszú során elhanyagolni, mert

ezt és a gyülekezet hitételére vonatkozó dolgokat a presbitereknek kellene intézniök a lelkipásztor útmutatása szerint,

Belmisszió bizottság javasolja, hogy Györy Kálmán erdőhorváti lelkész kérvényének elintézése függőben tartassék mindaddig, amíg a belmissziói előadónak ismertetett utasításai végre nem hajtatnak.

4. Bemutattatott a *sárospataki református egyház rendtartása* mint szabályrendelet, amelyet a sárospataki presbiterium 1924 október hó 26-án tartott gyűlése megállapított és az 1924 évi november 9-én tartott egyházközségi közgyűlés egyhangúan elfogadott és megerősítés végett fölterjesztett az egyhm.-i közgyűlés elé. A rendtartás nem egyéb, mint a sárospataki egyház 1919 évi „reformjavaslatainak“, részleges végrehajtásának szabályozása. Intézkedik belmissziói bizottság alakításáról, a konfirmációi előkészítésről, az áttérésről, felsorolja az egyháztagok kötelességeit, megállapítja a fegyelmi vétségeket és végül megállapítja azokat a kedvezményeket, amelyekben a kötelességeiket híven teljesítő egyháztagok részesítendőek. E kedvezményekkel kapcsolatban intézkedik a rendtartás a stóla váltságról és a temetkezéseknél a stóla-váltságon fölül az egyházi adón kívül fizetendő, de nem kötelező járulékok rendes befizetése ellenében — harangoztatás, gyászkocsi és sírásás ingyenes szolgáltatása felől

A belmissziói bizottság a rendtartás egyes szakaszait gondosan megvizsgálván, javasolja, hogy az egyhm.-i Közgyűlés a rendtartást mint szabályrendeletet erősítse meg.

5. A *presbiterré választhatóság feltételeire* nézve előadó hivatkozik az Egyházi Törvény e kérdéssel kapcsolatos kikötéseire, melyek szabad kezet engednek az egyház adminisztratív hatóságainak arra, hogy szabályrendeletileg határozzák meg: milyen legyen a leendő presbitertől megkívánható az a „tisztes és egyházas

élet, amelyet a szentírás és hitvallásaink alapján annak nevezhetünk. Azonban a tisztességes és egyházas élet definíciója nem szabályrendeletbe való. Ezt elrendelni nem lehet, azután pedig nyilvánvaló az E. T. I. t. c. 30. §. sarkalatos tévedése, amikor a gyülekezet választó tagjai között akaratlanul olyan megkülönböztetést tesz, amely szerint vannak nem tisztességes és nem egyházas életű választók, azaz teljes jogú egyháztagok és vannak tisztességes és egyházas életűek. Ez a nyilvánvaló tévedés nemcsak a presbiter választásban, hanem egyházi és gyülekezeti életünk minden vonalán érezteti átkos hatását, melynek végső következtése alapján, ha valaki akármilyen pogány életet él, sőt ha egyenesen ellensége a református egyház igazságainak és erkölcsi fölfogásának, ha egyházi adóját megfizeti, választó, teljes jogú tagja az egyháznak. Ha tekintetbe vesszük, hogy manapság olyanok is választanak lelkipásztorokat és presbitereket és szavuk sok esetben döntő lehet, akik nagyrészt tudatlanságból s a múltak mulasztása miatt a tisztességes és egyházas életről olyan fogalmakat táplálnak, amelyek nem egyeztethetők össze a szentírás és ref hitvallásaink szellemével s még kevésbé istenfélő őseink példájával, — az a mérték, mely az egyházi közfelfogásban kialakult, mindig mélyebbre fog sülyedni és mindig kevesebben lesznek azok, akiket a gyülekezet kifogásolna a presbiterré választhatóság tekintetében. Az idézett törvény alapján tehát szinte lehetetlen olyan szabályrendeletet szerkeszteni, amely célra vezetne. Előadó javasolja, hogy e kérdés legyen a legközelebbi lelkészi és presbiteri értekezlet egyik megvitatandó tárgya s ennek megtörténte után tegyen kísérletet belmissziói bizottság egy alapos és minden részletre kiterjedő szabályrendelet tervezésére, vagy a zsinathoz intézendő javaslat készítésére.

A presbiteri választhatóság bonyodalmas és az E. T. több más szakaszaival összefüggő kérdéseinek megfelelő szabályrendeletbe való összefoglalására belmissziói bizottság addig nem vállalkozhatik, amíg a kívánt föltételek lelkészi és presbiteri érte-

kezletéken kellőképen megvitatva nincsenek. A bizottság tehát javasolja, hogy ez a tárgy is vétessék fel a legközelebbi értekezlet tárgysorozatába.

6. Több tárgy nem lévén

elnök az ülést bezárja.

Kmf.

Szabó Andor

a bizottság jegyzője.

Kiss Ernő

esperes, elnök.

Egyhm. i gyűlés a belmissiói bizottság beterjesztett jegyzőkönyvét tudomásul veszi és örömmel látja a belmissiói munkák fokozatos haladását. A 2., 3., 4. és 5. pontok alatt felterjesztett javaslatokat elfogadja s azokat határozati erőre emeli.

11. Pénzügyi bizottság beterjeszti tudomásul vétel és határozatainak jóváhagyása végett alanti jelentését:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett Sárospatakon, 1925. év május hó 7-ik napján az alsözempléni ref. egyházmegye pénzügyi bizottságának üléséről.

Jelen vannak: Kiss Ernő esperes elnök, Gecse Lajos egyhm.-i pénztárnok, Csontos József főgimn. igazgató, Janka Péter egyhm. i főjegyző, Szabó Andor, Pataky Sándor, Pungur Béla, Tantó János és Hegedüs László számvevők, ez utóbbi úgy is, mint jegyzőkönyvvezető.

1. *Kiss Ernő* esperes, elnök üdvözli a pénzügyi bizottság megjelent tagjait s a gyűlést megnyitván felkéri *Gecse Lajos* egyhm.-i pénztárnokot, hogy az 1924. évi egyházmegyei pénztári számadást terjessze átvizsgálás végett a pénzügyi bizottság elébe.

Gecse Lajos egyhm.-i pénztárnok által előterjesztett 1924. évi egyházmegyei számadás átvizsgálása alkalmával

pénzügyi választmány a következő tiszteletteljes javaslatoknak felterjesztését és az egyházmegyei közgyűlés által ezeknek kívánatos elfogadását és jóváhagyását látta szükségesnek elhatározni:

Az egyházmegyei közpénztár 1924 évi tételeinek átvizsgálása után a következő mérleget állapította meg:

Bevétel ---	66,524.716	kor.
Kiadás ---	66,524 716	„
Maradvány	—.—	kor.

Miután a számadást tételről-tételre átvizsgálta pénzügyi választmány, Gecse Lajos pénztárnok által benyújtott számadást helyesnek találta, épen ezért a nagytt. egyházmegyei közgyűlésnek 1924. évről felmentését tiszteletteljesen javasolja.

Kéri továbbá, hogy a beiktatási díjak a lelkészekre nézve 4, a tanítókra nézve pedig 2 aranykoronában állapittassék meg esetenként.

Tiszteletteljesen javasolja, hogy a Betü A. Sorszám XX. 24964. sz. és Betü C. — 1,477.047. sz. 3000 kor. névértékű hadi kölcsön kötvények mivel nem nostrifikáltak, jövőben az egyházmegyei közpénztár kötelékén kívül helyeztessenek. Az értéket képviselő, adósok által elhelyezett kötvények pedig véleményadás végett az egyházmegyei ügyésznek adassanak ki.

2. *Gecse Lajos* egyházmegyei pénztárnok jóváhagyás és elfogadás végett beterjeszti az 1925. évi egyházmegyei költségvetést.

Pénzügyi választmány az 1925. évi költségvetés

Szükségletét ---	74,136.200	kor.
Fedezetét ---	74,136.200	kor.-ban

állapította meg. S ezt jóváhagyás és elfogadás végett a nagytisz. egyházmegyei közgyűléshez terjeszti fel.

3. Az egyes egyházlátogatási körök számvevői előterjesztik az általuk átvizsgált egyházközségi számadásokra vonatkozó észrevételeiket, melyeknek következtében a következő megállapításokat pénzügyi választmány magáévá tette s a nagyt. egyházmegyei közgyűléshez elfogadás végett felterjeszteni határozta.

Utasítások:

Bodrogolaszi, hogy a nyugtákat a jövőben szabályszerűen írassa alá.

Bodrogzsadány, hogy 1924. évi számadását nyugtákkal s ellennyugtákkal felszerelve az illetékes járási számvevőhöz újonnan terjessze be.

Erdőbénye, hogy a tanítói fizetés nyugtáit a jövőben polgári év szerint számolja el.

Bodrogkeresztúr, Csobaj, Alsódobsza, Olaszliszka, hogy számadásaikat az 1917. évi egyházmegyei jegyzőkönyvhöz csatolt melléklet csoportosítása szerint készítsék el a jövőben.

Báj, hogy gondnoka 1,332.849 kor.-t, mely mint 1924. évi pénztári maradvány a számadás IV. csoport 12. sz. nyugtájának helytelen értelmezéséből származik, az egyház pénztárába fizessen vissza ;

s végül, hogy kötelezze egyházmegyénk az összes egyházakat, hogy jövőben a gondnoki számadásokban a magtári terményeket, tőkéket és kamatokat, ne vékákban vagy literekben, hanem kgr.-ban számolják el s minden egyház gondnoki számadását az 1917. évben elfogadott csoportosítási minta

szerint készítse el és a számadásoknál $\frac{1}{\kappa}$ ívnél kisebb papirozt nyugták gyanánt ne használjanak.

Kmf.

Hegedűs László
jegyzőkönyvvezető.

Kiss Ernő
elnök.

Egyházmegyei gyűlés pénzügyi bizottság jelentését tudomásul veszi és tett javaslatait határozati erőre emeli.

12. A *karosi* ref. egyház, templom építésitervét, költségvetését bemutatja s az építéshez a jóváhagyás megadását kéri

Az egyházmegyei közgyűlés a karosi ref. egyháznak templom építéséhez az államépítészeti hivatal által előírt pótlással, a jóváhagyást megadja.

13. Tárgyaltatott a *szerencsi* egyházközség kérvénye ingatlan szerzés ügyében.

Az egyházmegyei közgyűlés Molnár István és neje eladók és a szerencsi ref. egyház, mint vevő között, Szerencsen 1925. évi március hó 12-én kelt adás vevési szerződést, mellyel a szerencsi ref. egyház, a szerencsi 1027-ik számú tjkönyvi betétben 1007. hr. szám alatt foglalt pincét és borházat 15.000,000 koronáért megvásárolta jóváhagyja s jóváhagyás végett a fő-tiszt. egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

14. Tárgyaltatott a *báji* egyházközség kérvénye iskolai és tanítói lakás építése ügyében.

Az egyházmegyei közgyűlés a báji ref. egyház kérvényét, a kérvényező egyháznak visszaadja s útasítja az egyházat, hogy kérvényét szabályszerűen szerelje fel. Nevezetesen az épí-

tendő tanítói lakásnak mutassa be a tervét, költségvetését, az építéshez a közigazgatási hatóságtól az építési engedélyt szerezzze be.

Hozandó határozatában jelölje meg az egyház, hogy az építési költségeket milyen alapból fedezi, a bemutatott tervet a presbitérium tárgyalja le. Azon esetben ha az építéshez rendkívüli adókimvetésre lesz szükség, azt az egyházközséggel is tárgyalassa le.

Hogy azonban az építkezési időből az egyházközség kí ne maradjon, ha kérvényező egyház a határozatban foglaltakat teljesíti s azt az esperes úr előtt igazolja, az egyházmegyei közgyűlés felhatalmazza az esperes urat, hogy a kérvényező egyháznak az építkezésre az engedélyt adja meg.

15. A *semjéni* egyház betérjeszti jóváhagyás és megerősítés végett harangbeszerzés céljaira eszközölt rendkívüli adókimvetését.

E.-m.-i gyűlés rendkívüli adókimvetést megerősíti.

16. Az egyházlátogatóság jelenti, hogy a *berzéki „Szemere—Törös-alap“* 1924. évi tőkéje 5000 kor. volt, amely betétként a Sajóhidvég és Vidéke Hitelszövetkezetben volt elhelyezve; a tőke kamata az elmúlt évben 500 kor. volt, mely összeg — miután a tanítói állás jelenleg üresedésben van — a tőkéhez csatoltatott.

Egyhm. i gyűlés egyházlátogatóság jelentését tudomásul veszi és jóváhagyás végett a főtitzt. egyházkerületi gyűlésre felterjeszti.

17. A *bodrogolaszi, báji és alsódobszai* egyházak

lelkészi díjlevelei jóváhagyatnak és hasonló célból egyhker.-i gyűlés elé terjesztetnek.

18/a. A *tiszakarádi* egyház betérjeszti I., II. kántortanítói, továbbá III. tanítói állásainak módosított és az ujonnan szer

vezett IV. tanítói állásának új díjleveleit jóváhagyás, megerősítés és az egyhker.-i gyűléshez leendő felterjesztés végett.

Egyhm.-i gyűlés a tiszakaradi egyház I., II. kántortanítói állás díjleveleit jóváhagyja és hasonló célból az egyhker.-i gyűléshez felterjeszti.

Ellenben a III-ik tanítói állás díjlevelét, mivel ahhoz régi díjlevél és elfogadó presbiteri és közgyűlési határozat csatolva nincs, úgyszintén a IV-ik állás díjlevelét is, mely szintén nincs elfogadó presbiteri és közgyűlési határozatokkal ellátva — azzal a felhívással adja vissza, hogy azokat a hiányok pótlásával őszi egyhm.-i gyűlésünkre terjessze fel.

18/b. A *megyaszoí* egyház beterjesztett tanítói díjlevele

jóváhagyatik és hasonló célból egyhker. i gyűlésre felterjesztetik.

18/c. A *karosi* leányegyház előkönyörgő tanítói állásának beterjesztett díjlevele

visszaadatik közgyűlési határozattal leendő pótlás végett.

19. A *sárospataki* egyház presbiteriuma 1924. évi október 5-én tartott gyűléseből jelenti, hogy különösen a kárunkra adott reversálisokból folyó, súlyos veszteségeket okozó egyháztagok megfenyítése végett egyházközségi bíróságot választott, titkos szavazás útján, elnökségen kívül hét (7) taggal.

Közgyűlés az E. T. V. t. c. 5. § a szerint választott egyházközségi bíróság felállítását jóváhagyja s tagjait ebbeli minőségükben három évre megerősíti.

20. A *cigándi tanítói kör* illetékes helyre való juttatás céljából azt a kettős kérést terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé, hogy 1. a kántori és tanítói javadalmak külön-

választassanak; 2. hogy a hadi szolgálatot teljesített köztisztviselők által élvezett hadi pótlék a felekezeti tanítókra is kiterjesztessék.

Közgyűlés mindkét kérelmét az egyházmegyei tanítói gyűlés elé terjesztetni határozza.

21. Esperes beterjeszti, hogy *Szilágyi András* bodroghalászi-i és *Horváth Gyula* bodroglaszi-i tanítók jogerőssé vált és esperesileg megerősített álláscserejöknek megsemmisítését kérelmezik, mert Horváth Gyula orgonázni nem tudása miatt a bodroghalászi-i hívek a cserébe beleegyezni nem hajlandók, sőt 96 aláírással ellátott kérvényt adtak be az Espereshez a csere megsemmisítése és Szilágyi András tanítójuk megtarthatása végett

Közgyűlés a nem kívánatos tanítói állás-csere megsemmisülését tudomásul veszi, azzal, hogy ez precedensül nem szolgálhat; nevezett tanítókat pedig komolytalan eljárásukért rosszabban részesíti.

22. *Farkas Lajos* vajdácskai lelkész magas életkorára és az azzal járó gyengeségére hivatkozva kéri, hogy részére az illetékes egyházi főhatóságtól káplántartási kongruát eszközöljön ki az egyházmegye, mivel csekély fizetéséből a káplántartás kiadásait fedezni képtelen

E.-m.-i gyűlés *Farkas Lajos* vajdácskai lelkész kérelmét, miután a káplántartási jogsultság részére már megállapított, pártolólag terjeszti fel Egyházkerület útján az Egyetemes Konvent kongrua-ügyi bizottságához, a maga részéről is kérvén, hogy nevezett részére a rendelkezésre álló alapból káplántartási kongrua állapíttassék meg.

23. Tárgyaltatott a párbértermészetű járulékok állami adók módjára történő beszedésére vonatkozó rendelet.

Egyhm.-i gyűlés annak megállapítása után, hogy a párbértermészetű járulékok állami adók

módjára történő beszédére vonatkozó rendeletekről egyházi főhatósága útján mai napig sem értesült, csupán egyes lelkészek a jegyzőségekhez intézett rendeletekből szereztek arról tudomást, — jelen határozata útján arra kéri egyházkerületi gyűlés útján az Egyetemes konventet, hogy az idevonatkozó rendeleteket esperesünkkel közölve, tegye lehetővé, hogy e nagyfontosságú ügyet egyhm.-énk megismerje s arra vonatkozó észrevételeit és javaslatait megtehesse.

24 Az *újcsanálói* egyház beterjeszti a lelkészlakon már igen is szükségessé vált istálló helyreállításának elhatározásáról szóló presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyveket, mely szerint az építési költségekre a lelkész 129 aranykoronát ajánlott fel; a többi költségeket pedig az egyház tagjai viselik. Kéri emez elhatározásának tudomásul vételét és jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlés az újcsanálói presbiterium és közgyűlése által a lelkészi istálló helyreállítása iránt hozott egyhangú határozatait tudomásul vevési és jóváhagyja. A lelkésznek pedig szíves áldozatkészségeért köszönetet mond. Egyszersmind utasítja az egyházat, hogy ha az építkezéshez renkívüli egyh. adókiadás válna szükségessé, azt jóváhagyás végett az egyházmegye elnökségéhez terjessze be.

25. A *Sárospataki* egyház beterjeszti az egyháztanács által megállapított és egyházközségi közgyűlés által elfogadott új egyházi adókulcsát jóváhagyás végett.

E.-m.-i gyűlés a Sárospataki egyház által megállapított új egyházi adókulcsot jóváhagyja.

26. A jegyzőkönyv hitelesítésére

az elnökségen kívül a jegyzői kar tagjai kiküldetnek.

27. A tárgysorozat kimerítettén

elnök a gyűlést berekeszti.

Hitelesítjük:

Sárospatak, 1925 május 7.

Meczner Béla,
gondnok.

Kovácsi Ferenc,

Asztalos Gyula,

Hubay Kálmán
világi jegyzők.

Kiss Ernő,
esperes.

Janka Péter,

Éles István,

Hegedüs László,
lelkészi jegyzők.

Az alsózempléni egyházmegye bíróságának 1925 május 7-én Sárospatakon tartott rendes ülésében hozott ítéleteinek kivonatos jegyzéke.

I. *Bajusz Imre* megyaszói kántor-tanító tandíj ügyében a bíróság elnökséget végzésileg útasítja nevezett tanítói állás állami fizetés kiegészítésére vonatkozó iratoknak a beszerzésére és csatolására.

II. *Özv. Géhl Jánosnét* a bíróság ítéletében elkötelezte, hogy a tarcali egyháznak 215 kgr. búzát természetben, vagy ennek a tarcali helyi piaci folyó árát és 236.995 papír koronát, mint őt nem illető fizetés többletet, továbbá 20 a.-k. eljárási költséget az ítélet kézhez vételétől számított 15 napon belül térítsen meg.

III. *Biró Lajos* tállyai presbyter felebbezését bíróság elutasította s az elnökség 3/925. B. számú, — a Szücs Kálmán tállyai tanító elleni fegyelmi eljárás megindításának mellőzését kimondó — végzését indokainál fogva helybenhagyta.

IV. *Halmy Gyula* erdőhorváti tanítót egyhm.-i bíróság az E. T. V. t.-c. 34. §. A) 1., 3. és VI. t.-c 23 §-ába ütköző fegyelmi vétségek miatt az E. T. 3. 5. §. a) pontja alapján rosszalásra ítélte és a felmerült 20 a.-k. költségekben elmarasztalta. Panaszlott és ügyész az ítélet ellen felebbeztek.

Az egyes pontokat jegyezték:

Janka Péter: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 22, 23, 25, 26, 27;
IV. bír.

Éles István: 3, 19, 20, 21.

Hegedüs László: 11, 17, 18, 24; I. bír.

Kovácsy Ferenc: II. bír.

Asztalos Gyula: 4, 15, 16.

Hubay Kálmán: 12, 13, 14; III. bír.

Szabó Andor: 10.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

1. a) A XC zsoltár 1. versének eléneklése, esperes imája és gondnok megnyitója.
b) Alakulás
2. Dr. Szabó Sándor egyhm.-i ügyész eskütétele.
3. Lelkészek beerősítése.
4. Tanítók beerősítése.
5. Esperesi jelentés:
  - a) Sütő Margitka, Csorba Ferenc, Orosz Miklós, Kovács József és Bernáth Aladárné emlékének megörökítése.
  - b) István király napi mezei munkák miatti sérelmek orvoslása.
  - c) A szükséges épületjavítások elrendelése.
  - d) Bodrogsára közhirdetésre felvételük.
  - e) Alsó-felsőberekki egyházak ügye.
  - f) Csobajai egyházi bajok.
  - g) Nagypénteknap i úrvacsora osztás.
  - h) Ozsváth István és nejének, Kesznyéteni birtokosságnak, szerencsi lutheránus egyháznak, szerencsi „Hangya“ szövetkezetnek adományaiért köszönet.
  - i) Az egyházi gyűjtések körül követendő eljárás.
  - j) Hézszer Emil üdvözlése.
  - k) A lelkészbeiktatási külsőségek mellőzése.
6. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
7. Bírósági ülés idejének kitűzése.
8. Állásfoglalás a spataki áll. tanítóképezde átvétele s a kulturadókulcs revíziója tárgyában.
9. Egyházkerületi határozatok:
  - a) A közalapi járulék 1924. évi kulcsának megállapítása.
  - b) A missióügyi bizottság megszüntetése.

- c) Presbyteri értekezletek tartása javasoltatik.
  - d) Az állami és községi tanítók énekvezérül leendő alkalmazása.
  - e) Iskolafentartók, lelkészek, tanítók, tanügyi bizottság elnökének figyelme 79/924. sz. konventi határozatra felhivatik.
  - f) Sárospatak és Saújhely felhívása ref. leányinternátus létesítésére.
10. Belmissziói bizottság jelentése, jegyzőkönyve.
  11. Pénzügyi bizottság jelentése, jegyzőkönyve.
  12. Karos templomépítés ügye.
  13. Báji egyház iskola és tanítói lak építési ügye.
  14. Szerencsi pincevétele.
  15. Semjéni egyház rendkívüli adókiivetése.
  16. Jelentés a berzéki Szemere—Törös alapról.
  17. A bodroghalászi, alsódobszai és báji lelkészi díjlevelek jóváhagyása.
  18. a) Tiszakarádi egyház tanítói díjlevele.
b) Megyaszói egyház III. tanítói állás díjlevele.
c) A karosi egyház tanítói díjlevele.
  19. A sárospataki egyházközségi bíróság megalakítása.
  20. Cigándi tanítói kör javaslatai.
  21. Szilágyi András és Horváth Gyula tanítók csere ügye.
  22. Farkas Lajos káplántartási segély iránti kérelme.
  23. Párbér természetű járulékok állami adók módjára történő beszedésének ügye.
  24. Ujcsanárosi egyház istálló építése.
  25. A sárospataki egyház új adókulcsa.
  26. A jegyzőkönyv hitelesítőinek kiküldése.
  27. A gyűlés berekesztése.

II. Bírósági ügyek.

- I. Bajusz Imre megyaszói tanító tandíj iránti keresete.
- II. özv. Géhl Jánosné panasza a tarcali egyház ellen.
- III. Biró Lajos panasza.
- IV. Halmy Gyula erdőhorváti tanító fegyelmi ügye.

Betűsoros névmutató.

- Alsóberecki 5/c, e.
Alsódobsza 11, 17.
Asztalos Gyula 26.
Báj 5/c, 11, 14, 17.
Bajusz Zoltán 4.
Bernáth Aladárné 5/a.
Bernáth István 3.
Belmissziói bizottság 9/b, 10.
Bodrogkeresztur 11.
Bodrogsára 5/d.
Bodrogolaszi 11.
Bodrogzsadány 11.
Cike Ferenc 1/b.
Cigándi tanítói kör 20.
Csobaj 5/f.
Csorba Ferenc 5/a.
Diószeghy Mihály 3.
Egyházak általában 5/g., i, k, 9/a., c, e, 11.
Egyházkerület 5/b, 6, 8, 10, 17, 18, 22, 23.
Egyetemes konvent 5/b, 22, 23.
Erdőbénye 5/h, 11.
Erdőhorváti 5/c, 10.
Esperes 1/a, 5/e, 6, 26.
Farkas Lajos 22.
Forgács Gyula 5/f, 10.
Gecse Lajos 6, 11.
Göndöcz István 1/b.
Győr Imre 1/b.
Hegedüs László 26.
Hernádkak 5/c.
Hézsér Emil 1/b, 5/j.

- Horváth János 1/b, 6.
 Horváth Gyula 21.
 Hubay Kálmán 26
 Igaz József 3.
 Janka Péter 6, 26.
 Karos 5/e, 12, 18/c.
 Kenézlő 5/c.
 Kesznyéteni közbirtokosság 5/h.
 Kis Miklós 1/b.
 Kiss Ernő 3.
 Kertész István 3.
 Kis András 4.
 Kovács László 3.
 Kovács József 5/a.
 Kovácsy Ferenc 26.
 Kun Zoltán 6
 Láca 5/c.
 Legyesbénye 5/c.
 Lelkészek általában 5/b, k, 9/e.
 Lurcz Árpád 4.
 Makkoshotyka 5/c.
 Megyaszó 18/b.
 Meczner Béla 1/a, 6, 26
 Dr. Meczner Tibor 6.
 Mezőssy László 6.
 G. Nagy Béla 3.
 Novák Lajos 1/b
 Olaszliszka 11.
 Orosz Miklós 5/a.
 Ozsváth István 5/h.
 Sáfár István 1/b.
 Sárospatak 9/f, 10, 19, 25.
 Spataki tanítóképző 8.
 Sátoraljaujhely 5/g, 9/f.
 Sebeő Gyula 6
 Semjén 15
 Sóstófalva 5/c.
 Sütő Margit 5/a.
 Dr. Szabó Sándor 2.
 Szerencs 5/c, 14.
 Szerencsi lutheranus egyház
 5/h.
 Szerencsi Hangya szöv. 5/h.
 Szilágyi Géza 1/b.
 Szilágyi András 21.
 Szinyéry György 1/b.
 Tanügyi bizottság 9/d, e.
 Tanítók általában 9/e.
 Tanítóegyesület 20.
 Tállya 5/c, i.
 Tizsakarád 5/c, 10, 18/a.
 Tizsaluc 5/c.
 Ujcsanáros 24.
 Ujváry Katalin 4.
 Viss 5/c.
 br. Vay Miklós 6.